

ΜΑΓΝΗΣΙΑ

Στην νεώσχημη πηγή, στην βυθισμένη πολιτεία,
στο λιμάνι του Αχιλλέα...

Οι Νηές Μαγνησίας είναι μια ακόμη άγνωστη ελληνική ομορφιά, ένας παραθαλάσσιος οικισμός μόλις 5 χλμ. από την Σούρπη και 7 χλμ. από την Αμαλιάπολη... Η αίσθησή σου, όταν εγκαταλείπεις την πολύβουη εθνική οδό Αθηνών-Λαρίσης και σε πολύ λίγο βγαίνεις στον ελαιόκαμπο των Νηών, είναι μια ανεπανάληπτη αίσθηση γαλήνης, λες και η Ιστορία σου κάνει μαλλάξεις με το λάδι αυτών των ελιών...

Ο μικρός οικισμός ευρίσκεται στα ΝΔ. του Παγασστικού Κόλπου, μεταξύ των ακρωτηρίων Πριόνια και Περικλής, στην είσοδο του ομώνυμου όρμου («των Νηών»), εν μέσω ελαιών... Άλλωστε, ο οικισμός συμπτύχθηκε αρχικώς από αγροτοκάλυβα ελαιοπαραγωγών εκ Σούρπης.

Είναι το σημείο, απ' όπου, κατά την ελληνική μυθολογία, ξεκίνησε ο Αχιλλέας, με τους άνδρες του, τους Μυρμιδόνες, για τον τρωικό εμφύλιο των Ελλήνων πόλεμο... Είναι λοιπόν, ο «λιμίν των Μυρμιδόνων»! Ο κόλπος των νεών (πλοίων) του Αχιλλέως απέπλευσε, αλλά το τοπωνύμιο διατηρήθηκε!

Η αρχαία κατοίκηση του σημείου αυτού, πιστοποιήθηκε και από την αρχαιολογική σκαπάνη! Στην παράκτια και θαλάσσια ζώνη της χερσονήσου ευρέθηκαν κατάλοιπα αρχαίου οικισμού – οι αρχαιολόγοι λένε της Μέσης Εποχής του Χαλκού (2000-1600 π.Χ.) - εμβαδού 10.000 τ.μ.

Μια άποψη από το ήρεμο λιμανάκι των Νηών, με το πανέμορφο παραθαλάσσιο αρχοντικό, του 1878, που μπορεί να μετατραπεί σε ένα ωραίο άτατο Λαογραφικό-Ιστορικό Μουσείο...

– ο οποίος εκτείνεται, ορατά στον βυθό, περιμετρικά της χερσονήσου, σε βάθος 0,20-2,50 μ. Ευρέθηκαν κτηριακά κατάλοιπα (μερικά με το χαρακτηριστικό σύστημα δομής τύπου «ιχθυόκανθου», τα οποία εντοπίζονται σ' όλην την έκταση του οικισμού), μαζί με διάσπαρτη κεραμική. Στα αρχαιολογικά ευρήματα της αρχαίας βυθισμένης πολιτείας είναι και βάσεις παραστάδων, κεραμικά (τρίγωνα σφονδύλια, αμφορείς, θραύσματα βάζων, βάρη – υφαντικής ή αλιείας – κομμάτια πύθων, κ.ά.), που ανάγονται στο 2100-1550 π.Χ. Η καταβυθισμένη αυτή αρχαία πολιτεία, λοιπόν, είναι ο σημαντικότερος λόγος που έχει κανείς για να πάει να επισκεφθεί την περιοχή. Όταν κάποτε – και άμποτε! – σε αυτήν την παραθαλάσσια χώρα του νηίου επιτραπεί ο... καταδυτικός τουρισμός, η περιοχή θα εξελιχθεί σε μεγάλο πόλο έλξεως φίλων των καταδύσεων!!! Όταν απο-

φασίσουμε εάν θέλουμε, ή... όχι, χρήματα από τον τουρισμό και την αξιοποίηση των συγκριτικών και ασύγκριτων πλεονεκτημάτων της χώρας μας...

Εδώ λοιπόν, εντοπίσθηκαν επίσης, έως τώρα, και 15 μικροί κιβωτιόσχημοι τάφοι – παρόμοιοι τάφοι στην περιοχή είναι γνωστοί από τον σπουδαιότατο νεολιθικό οικισμό του Σέσκλου! Από την ανασκαφική διερεύνηση ενός απ' αυτούς, το 2011, επιβεβαιώθηκε ότι πρόκειται για παιδικές ταφές («intra muros», όπως διεθνώς έχει επικρατήσει επιστημονικώς να λέγεται, κατά τα κρατούντα εκείνην την εποχή). Οι κιβωτιόσχημοι αυτοί τάφοι έχουν ευρεθεί σε δυο συστάδες:

Μια στα Δ. σε βάθος μόλις 0,5 μ. Κάποιοι εξ αυτών έχουν ακόμη και την καλυπτήρια πλάκα! Και, μια στα Α. με περίπου 10 τάφους.

Στο στεριανό μέρος του οικι-

σμού ευρέθη πύθος της πρωτοελλαδικής εποχής.

Στα Δ. του μετοχιού ευρέθη ελληνιστική αγροικία. Τέλος, σε μία μικρή χερσόνησο, στα Α. της Ν. ακτής του όρμου, ευρέθησαν εντοπισμένες μεταβυζαντινές μοναστηριακές εγκαταστάσεις. Όλα αυτά μαζί δείχνουν ότι η προνομιά και ασφαλής περιοχή είχε μια συνεχή κατοίκηση στον χώρο αυτόν, ο οποίος ήταν ένα φυσικό λιμάνι, στο έμπα του Παγασπηκού.

Την ανασκαφική έρευνα επιμελείται ο κ. Ηλ. Σπονδύλης (ο οποίος μετέχει και στις έρευνες και των άλλων τριών καταβυθισμένων πολιτειών που έχουν βρεθεί: Στον πρωτοελλαδικό στο Πλατυγιάλι Αστακού Αιτωλοακαρνανίας, στον μεσοελλαδικό στην Μεθώνη και στον μεσοελλαδικό στο Παυλοπέτρι Λακωνίας).

Φθάνοντας κανείς στον ορμίσκο, έχει δυο δυνατότητες: Αριστερά, να διασχίσει τον μικρό οικισμό...

Και δεξιά, όπου θα περάσει μια νεώσχημη (βαρκόσχημη) πηγή, η οποία αποδίδει ακόμη αναβλύζον ύδωρ, το οποίο εκβάλλει ψυχορραγώντας στην θάλασσα, και η οποία σχετίζει το σχήμα της με το όνομα του οικισμού!

Και συνεχίζοντας ακόμη πιο κάτω, εισέρχεται κανείς σε μια ωραία εξοχή, με ένα παλαιό αρχοντικό κτήριο (του 1878), και ένα ψαρολιμανάκι... Συνεχίζοντας ο χωματόδρομος σας οδηγεί σε μια από τις ωραιότερες πεζοπορικές παραθαλάσσιες διαδρομές...

Πλην των ανωτέρω, στις Νηές μπορείτε να πάτε για να ηρεμήσετε και να ιδείτε τα ερείπια του βυζαντινού ΙΝ της Αγ. Τριάδος. Υπάρχουν αξιόλογα ερείπια να ιδεί κανείς στην

Κι επειδή, πουθενά στις Νηές δεν θα βρείτε καμιά επίσημη πινακίδα, που να μαθαίνει στον κόσμο ότι αυτό ήταν το λιμάνι απόπλου του Αχιλλέως, κάποιος ιδιώτης φρόντισε να το διαφημίσει, ζωγραφίζοντάς το στον εξωτερικό τοίχο του σπιτιού του. Έτσι, είναι. Στην Ελλάδα, το κράτος το υποκαθιστούν οι μερακλήδες Έλληνες.

χερσόνησο Μετόχι (επήρε φυσικά το όνομά της από το γεγονός ότι η μονή είναι μετόχι – που μάλιστα απασχόλησε δυσμενώς την πρόσφατη επικαιρότητα). Στο υπέρθυρό της σώζεται το έτος ανακατασκευής της: 1874. Πλάι στην μονή υπάρχει ακόμη και ρέει πηγή νερού, με σωλήνες, που την χρησιμοποιούσε και η μονή.

Για περισσότερα: βλ. ανακοίνωση της Β. Ίμβρον «Πρώτες παρατηρήσεις στην κεραμική του προϊστορικού οικισμού στο Μετόχι,

στις Νηές Μαγνησίας», από την ευρύτερη αρχαιολογική έρευνα του ΙΕΝΑΕ στον Δ. Παγασπηκό Κόλπο (2009-2011), στην ημερίδα με τίτλο «4ο Αρχαιολογικό έργο στη Θεσσαλία και τη Στερεά Ελλάδα», που πραγματοποιήθηκε στον Βόλο, από το Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και τις Περιφερειακές και Ειδικές Περιφερειακές Υπηρεσίες Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού.

